

Ukens store grigsbegivenheter. Landgangen vi så lenge har ventet på. invasjonen vårt kjempehåp gjennom måneder og år, fant sted ved Seine-mundingen i Normandie tirsdag den 6. juni. Etter forutgående luft- og flåtelombardemang av kystforsvaret i den "uinntakelige" Atlanterhavsvoll, gikk sterke allierte landstyrker i land på strendene mellom Le Havre og Cherbourg-halvøya kl. 6 om morgenen. Tidligere var store styrker luftbårne tropper satt ned fra glide- og slepefly og som hadde sine spesielle oppgaver bak de fiendtlige stillinger. Den første offisielle melding forelå i London ved 9,30 tiden og ved middagstider ga Churchill de første detaljer i Underhuset hvor han opplyste at 4.000 fartøyer foruten tusenvis av mindre skip deltok i operasjonene. Inntil da gikk alt tilfredsstillende og etter planen. Det ble videre fremholdt at tapene var mindre enn antatt såvel ved selve landgangen som under de første treninger med de fiendtlige styrker. Siden den første stor-slåtte begynnelse har begivenhetene gått slag i slag, og det kan nå slåes fast at bruddet er solid og fast forankret. Det har i øyeblikket en sammenhengende kystlinje av 100 km. og på enkelte punkter en dybde av ca. 30 km. Frontlengden utgjør omkring 130 km. og det er tatt over 10.000 fanger. En rekke byer er erobret. Den første som ble meldt var Bayeux. Senere er Isigny, Carentan og Montebourg erobret. De siste meldinger går ut på at Troint?, 15 km. øst for Caen er inntatt og at en knioctangsbevegelse er igang for å omgå Caen sydfra. Det har vært kjempet voldsomt om denne by og tyskerne har satt inn store tankstyrker. Den videre utvikling følges med stor interesse. Det meldes videre at Balleroy, syd for Bayeux er på allierte hender. Valognes som ligger ca 20 km. fra selve Cherbourg er innen skuddvidde. Det første viktige hovedmål synes å være Cherbourg med sin praktige havn og meget viktige beliggenhet. Byen er marinestasjon og har et sterkt utbygd forsvar. Kampene går videre og de nærmeste uker vil gi oss timeglasset hvor vi kan lese av. På sydfronten, i Italia, har de tyske styrker etter Romas fall nærmest falt i staver. Hele fronten har vært i bevegelse nordover- tyskerne har oppgitt sterke stillinger også på Adriatishavskysten og prøver å komme seg hurtigst mulig i sikkerhet. I øyeblikket står allierte styrker over 120 km. fra Roma og det er ikke tegn til at tyskerne vil forsøke å brense på farten og sette seg til motverge. Tyskernes tap på Italiafronten siden 12 mai oppgår til 70.000 mann i fane, sårede og fanger. På østfronten har det i lengere tid vært rolig, men forberedelsene er tydelig i gang og på det nærmeste helt ferdig til det store og endelige oppgjør. Den første begynnelse er gjort. Stalin meldte søndag kvell i en dagsordre at Den røde hær var gått til offensiv på Karelske Nesset og brutt gjennom det finske forsvar over en 40 km. bred front og trengt frem 25 km. samt erobret 80 steder, deriblandt det viktige knutepunkt Terijoki, 45 km. fra Leningrad. Senere har russerne hatt videre fremgang, tross sterk finsk motstand. 30 steder til er erobret, deriblandt Raivola på Leningrad-Vipuri jernbanen og mindre enn 70 km. fra Vipuri. De siste meldinger går ut på at Vipuri evakueres likeså enkelte steder av Karelen. De alliertes flystyrker har i den siste tid vært overmåte aktive og har satt stadig nye rekorder. Under landgangsoperasjonene stod 11.000 fly til disposisjon i forreste rekke, og det ble gjort opptil 13.000 utfall på en enkelt dag. Amerikanske fly opererer fra baser i Rusland og kan nå frem til de mest bortgjemte mål i Tyskland. I Stillehavet går krigen mot Japan i økt tempo. Japanerne drives fra den ene basis etter den andre og er i likhet med Tyskland på defensiven på de fleste fronter. Alt i alt må det sies at begivenhetene i den siste uke har vært uhyre tillitsfulle, og vi har i sannhet all rett til å vente oss store ting i den nærmeste fremtid.--

2

OVERENSKOMSTEN NORGE-ENGLAND, USA OG SOVJETSAMVEIDET.

Utdrag av utenriksminister Trygvs Lies tale 16. mai i BEO.

Etter å ha gjort rede for Norges innsats i krigen sier statsråden: "Men om Norge på denne måten har gjort en krigsinnsats som vi har grunn til å være tilfreds med, så har vi fra første stund vært klar over at vi ikke ved egne krefter alene kunne ta Norge igjen, og atter sikre overgangen til normale forhold. Vi har vært på det rene med at dette måtte skje med allierte troppers hjelp. De avtaler som nå er undertegnet trekker opp retningslinjene for det samarbeide som må finne sted når allierte tropper opererer på norsk territorium. Av militære hensyn kan jeg ikke her gå inn på de enkelte bestemmelser i avtalen. Jeg skal bare si et par ord om prinsippet som disse bygger på. Grunnlaget for avtalen, vårt lands suverenitet og integritet, står i samsvar med prinsippene i Atlanterhavserklæringen og uttalelsen fra Moskvakonferansen hvor det heter at det fremtidige internasjonale arbeid (samarbeid) må bygge på rettslig jevnbyrdighet mellom de Forente Nasjoner... En kan derfor bare trekke overbærende på skuldrene når de som har solgt seg selv og sitt land til tyskerne sprer rykter om at den norske regjering skulle ha avstått eller gått med på inngrep i Norges suverene rettigheter. Det motsatte er tilfelle. De nye avtalene sikrer oss at Norge igjen skal bli hva det var: Et fritt, selvstendig, udelelig og uavhengelig rike."

Etter å ha gjort rede for de almindelige regler om forholdet mellom den militære øverstkommanderende og de sivile myndigheter i et område hvor militære operasjoner foregår, fortsetter statsråden: "I samsvar med dette er det bestemt i avtalen at i områder av norsk territorium, hvor det foregår militære operasjoner, er det den allierte øverstkommanderende som har den øverste myndighet i enhver henseende i den utstrekning den militære situasjon gjør det nødvendig. På den annen side vil det helt fra begynnelsen av være knyttet til øverstkommanderendes stab og til de forskjellige avdelingskommandoer norske militære og sivile rådgivere og liaison-offiserer. På denne måten har man sikkerhet for at øverstkommanderende alltid har til sin disposisjon folk som kjenner norske forhold og som forstår norsk lynne. Men det er samtidig på det rene at det tyske okkupasjonsstyre ved landets befrielse skal avløses av norsk styre på lovlig konstitusjonelt grunnlag. Hovedbestemmelsen er derfor, at den norske regjering i samme øyeblikk som den militære situasjon gjør det mulig vil overta ledelsen og det fulle ansvar for siviladministrasjonen. Det er med glede den norske regjering har undertegnet disse avtaler." Og statsråden slutter sin tale med: "Det som er det avgjørende er at norsk suverenitet er fullt anerkjent og landets integritet sikret."

Utdrag av statsminister Johan Nygaardsvolds 17. mai tale i den norske sjømannskirke i London:

"Disse overenskomster slår fast at norske myndigheter skal styre, at norsk lov og rettferd skal herske i by og bygd. Overenskomsten inneholder den praktiske løsning av de forskjellige spørsmål som sett fra norsk synspunkt må hilses med største tilfredshet. Derfor er det ikke merkelig at fiendens lakeier blir nervøse. Landsforrederene forstår at oppgjørets dag nærmer seg og at dette oppgjør vil bli katastrofalt for dem... Ingenting vil kunne redde dem fra gjengjeldelsens bitter drikk i form av en rettferdig dom. Hvis en viker tilbake for et grundig oppgjør med all påttenkap, vil vår nasjon komme til å seile med lik i løsten, og det vil vårt folk snart kunne få angre siden."

Borre-stevnet. Igjen har quistling holdt en såkalt stor mønstring, Borrestevnet. Riktignok ikke så stort som tidligere år, da "reisevansker og det hektiske arbeide med å sikre landets forsyninger i år gjorde det nødvendig å arrangere Borrestevnet som et lokalt Vestfoldstevne". En reduksjon fra landsstevne til fylkesstevne! Det kan man kalle utvikling - den gale veien. Å nei, det dundrende nederlaget arbeidsmobiliseringen ble, stemte vel ikke akkurat til fest. Men skinnet må jo bevares - og så kom "føromen" og så defileres der og så var det småpiken med blomstene og det hele. Og så ble det talt-masser av ord av større og mindre "størrelser". De gamle gramofonplatene opp igjen. Men nye plater- det man speider etter i slike referater- utble helt. Vi undret oss noe over at platen om Norges utlevering til Sovjet ble spilt etter den reaksjon det norske folk hadde vist på det propagandatricket, men det var kanskje et ledd i en planmessig tilbaketrekning. Og etter en vellykket ut over alle grenser var det "våre vårens eventyr som heter NS landsstevne i Borne slutt for i år". Og for alltid! Men det var våre ord.

vVv

Den 26. mai kl. 06,00 inntraff en kollisjon i Torggate, hjørnet av Henrik Ibsensgt., mellom tysk politibil og norsk personbil A 23322, ført av landsleder ODD FOSSUM. Landslederen ble ført til Grønland politistasjon og legeundersøkt og funnet påvirket av alkohol. 6 tyske personer i den tyske bil ble hårdt såret. Den tyske bilen ble totalt ødelagt. Den norske fikk betydelig skade.

vVv

Ved Hina har det i månedskiftet funnet sted en dramatisk kamp mellom nordmenn og tyskere. Tyskerne kom og omringet et hus og prøvet å arrestere de som var ikke, 10-12 stykker ialt. Tyskerne ble imidlertid møtt av en morderiskild og måtte trekke seg tilbake med tap av flere døde og sårede. De hentet forsterkninger, det sies både fly og tanks, og nordmennene ble nedkjømt. Noen ble drept, noen tatt tilfange, mens endel slapp unna. Det ble lokal unntagelsestilstand i Land med portforbudd etter kl. 10. En dame som syklet uten å vite om dette ble skutt ned av tyske vakter.

vVv

I et tidligere nummer av Rundskue refererte vi et intervju med rådmann Gustav Sveen hvor han redegjorde for hvorfor han var medlem av NS. Idag forelegger vår utsendte medarbeider herr Robert Hagelin det samme spørsmål. Vi gir ordet til journalisten: Har De vært lenge medlem av partiet, herr Hagelin? "Jeg har vært medlem praktisk talt siden krigen begynte her i landet. Saken er at da jeg nærmest ble satt på bar bakke av det daværende samfund som ikke forstod seg en døit på moderne, internasjonale transaksjoner innen forretningslivet, forstod jeg at i Nasjonal Samling hadde jeg min store sjangse til igjen å bli en stor mann. Min bror var jo forøvrig en av de ledende innen partiet og kunne sikkert gi meg en hjelpende hånd om det trengtes. Og både min kone og særlig da min datter hadde svært meget tilovers for tyskerne, særlig da offiserene." "Ja, Deres datter har virkelig ofret seg for Wehrmakten, må jeg si." Hagelin: "Takk skal De ha min gode mann. Jo, jeg følte da mer og mer at min plass var i Nasjonal Samlings rekker. Jeg møtte venner som hadde den samme oppfatning av både forretnings- og livsmoral som jeg selv. Personlig har jeg nemlig bestandig hevdet at man alltid skal forsøke å oppnå mest mulig uten selv å ofre noe. Dette med å sette livet inn, f.eks., passer ikke meg. Nei, det får sannelig andre gjøre. Men jeg skal med glede ofre all min veltalenhet for å skaffe nye medlemmer til partiet. Der ligger min oppgave!" "Jeg må si, herr Hagelin, De har sikkert funnet den rette plass innen partiet." "Å, De vet som gammel forretningsmann har jeg latt anledning til å utvile meg i mange retninger, og NS har forstått å gjøre bruk av mine erfaringer ved å plassere meg i forskjellige, godt avlønnede stillinger. De vet at penger gir posisjon og selvsikkerhet, noe som

ber prege en mann i en høyere stilling. Dette har nemlig mange gode vunn herr rådmannen vært oppmerksom på og delvis tatt hensyn til overfor meg. Men jeg er ennå så full av livskraft og vitalitet at noen flere slike godt avlønede, overordnede stillinger skal jeg med glede gå inn for og bære meg for til beste for land og folk. Så hvis De gjennom Deres avis kunne gi herr rådmannen noen vink i den anledning var det greit." Og vi bringer pliktskyldigst tanken videre til herr Sveen. På spørsmålet om hvordan herr Hagelin ser på utviklingen etter invasjonen, svarer han: "Jeg har drøftet spørsmålet bl. a. med min datter, for det tilfelle at Tyskland skulle tape krigen. Men min datter har lovet meg en god stilling i Tyskland, takker være et meget intimt kjennskap til en masse offiserer og i den senere tid også soldater. Så nu ser jeg fremtiden tillitsfullt imøte, komme hva komme vil." Så vidt herr Hagelin.

Folkeavstemning.

Det er i den senere tid ting som tyder på at makthaverne akter å sette igang en "folkeavstemning" for eller mot kommunismen. De har allerede prøvet seg frem flere steder, bl. a. på Gjøvik og i Kirkedepartementet. De spørsmål som ble forelagt funksjonærene i Kirkedepartementet den halv tines tid før kontortidens slutt pinsaften lød:

1. Tar De bestemt, uten noensomhelst forbehold, avstand fra en avtale mellom emigrantregjeringen i London og Sovjetsanvoldet som åpner adgang til å besette vårt land med den røde hær?
2. Vil De slutte opp om de folkes nasjonale bestrebelsers for å sikre fedrelandet og i Deres stilling yde etter evne i kampen mot bolsjevismen og arbeidet for Norges nyreisning?

Det er meningen at disse spørsmål skal forelegges alle offentlige tjenestemenn. Det ligger utenfor tjenesteplichten å svare på slike spørsmål. Men det er naturlig og behov at en nekter å avgi en politisk uttalelse eller å ang og når det bare er tilkatt å ha en politisk mening. De fleste funksjonærer nektet da også å svare.

På Gjøvik ble det tatt ved en overraskning, og de angret litt tørt dagen etter, men det var altså en dag for sent. Nå står deres navn der, og vi vet hvordan de vil bli brukt. NS vil gi at dette er et tillitsvotum til "føreren", og at det gir ham rett til å foreta det nødvendige for å holde russerne utenfor Norges grenser, det vil igjen si mobilisering og krig. De folk som lar seg skremme til å skrive under, vil derfor bli direkte medansvarlige i de prøvelser vår ungdom vil måtte gjennomgå for å stoppe mobiliseringen. Så feig har selv ikke den feigeste lov til å være i den situasjon vi er opp i nå.

Men det er også et krav at ingen lar seg true til å delta i de møter som NS arrangerer. Det at man er tilstede vil også bli utlagt som tilslutning til quislings mobiliseringslinje. Man skal ikke ta de trusler som blir brukt altfor høytidelig. Tusener av lærere har gang på gang nektet å møte frem uten at noe er hendt; men skal en bli stillet overfor valget enten å bryte fronten eller ta konsentrasjonsleir, da vil enhver som vil bevare sin selvrespekt vite hva han skal velge. Det fins verre ting enn konsentrasjonsleir.

Parolen er: En nekter å svare på spørsmål som blir forelagt av NS. En går ikke på NS-møter.

La avisen sirkulere, men vis forsiktighet!

GUD BEVARE KONGEN OG VÅRT DYREBARE FEDRELAND!